

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету/навчально-наукового інституту)

Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету АБДПМ

Ігор ФОДЧУК

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Основи наукових досліджень

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(назва програми)

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(вказати: код, назва)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання Українська

(вказати: на якій мові викладається навчальна дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни складена «**Основи наукових досліджень**» відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 26.03.2024р.»

Розробники: Малина Валерій - професор, доктор мистецтвознавства, член Спілки художників України

Викладачі: Малина Валерій - професор, доктор мистецтвознавства, член Спілки художників України

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол № 5 від "25" серпня 2024 року

Завідувач кафедри Жаворнкова М.І.

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 8 від "28" серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету Євгенія Новак

1. Мета навчальної дисципліни:

Метою викладання курсу «Основи наукових досліджень» – дати уявлення про функціонування науки, ознайомити майбутніх фахівців із методами наукового дослідження. *Основними завданнями* вивчення дисципліни є набуття студентами практичних навичок у пошуку та обробці наукової інформації, визначення вимог до написання навчально-дослідних робіт за обраною темою.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні *знати*: методи та методологію наукових досліджень, основну фахову термінологію, особливості усного виступу

уміти: визначати актуальність обраної проблеми, визначати предмет та об'єкт дослідження, складати бібліографію та працювати з науковою літературою, аргументовано доповідати результати досліджень

мати навички: аналізу наукового матеріалу, написання наукових текстів, наукового виступу, оформлення навчально-дослідних робіт

2. Результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК «Основи наукових досліджень» здобувачі повинні набутти таких компетентностей (ЗК – загальні компетентності, СК – спеціальні компетентності):

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образноасоціативну мову при створенні художнього образу.

СК4. Здатність проводити діагностику стану збереженості мистецьких об'єктів, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання у відповідності до вимог сучасної наукової реставрації.

СК6. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК «Основи наукових досліджень» від здобувачів очікуються такі програмні результати навчання (ПР):

РН 1. Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва.

PH5. Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв’язання завдань і проблем у галузі образотворчого та/або декоративного мистецтва.

PH7. Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу та методикою проведення наукових досліджень.

PH8. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

PH10. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.

3. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3,0	90	15	15	-	-	60	-	екзамен
Заочна											

3.1. Загальна інформація

Дисципліна “Основи наукових досліджень” спрямована на формування у студентів вмінь здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для встановлення причинно-наслідкових зв’язків між мистецтвознавчими подіями та явищами.

Дисципліна вивчається студентами другого магістерського рівня вищої освіти, 1 року навчання за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредита ECTS.

(30 год. аудиторної роботи – 15 лекційних і 15 практичних занять та 60 год. самостійної роботи) / 3 кредита ECTS.

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	прак./семін.	лаб.	інд.	с.р.		лекц.	прак./семін.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять (назва теми й основні питання)	Змістовий модуль 1. Наука та наукове дослідження											
Тема 1. Предмет, методи і завдання дисципліни	14	2	2	-	-	10						
Тема 2. Наука та науково-дослідна діяльність	16	2	4	-	-	10						
Тема 3. Організація науково-дослідної діяльності	14	2	2	-	-	10						
Разом за ЗМ1	44	6	8	-	-	30						
Теми навчальних занять (назва теми й основні питання)	Змістовий модуль 2. Теоретичні основи наукових досліджень											
Тема 1. Методологія та методика наукових досліджень	16	4	2	-	-	10						
Тема 2. Основні методи пошуку інформації для наукового дослідження	14	2	2	-	-	10						

Тема 3. Методика роботи над рукописом дослідження, особливості підготовки та оформлення	16	3	3	-	-	10						
Разом за ЗМ 2	46	9	7	-	-	30						
Усього годин	90	15	15	-	-	60						

3.3 Тематика практичних занять

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1	Предмет, методи і завдання дисципліни	2
2	Наука та науково-дослідна діяльність	3
3	Організація науково-дослідної діяльності	2
4	Методологія та методика наукових досліджень	2
5	Основні методи пошуку інформації для наукового дослідження	3
6	Методика праці над рукописом дослідження, особливості підготовки та оформлення	3
	Разом	15

3.4 Самостійна робота студента

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1	Поняття про науку, її роль у розвитку суспільства.	10
2	Цілі та задачі наукового дослідження.	10
3	Експериментальні дослідження. Структура та класифікація науки.	10
4	Наукові дослідження: поняття, види та форми організації.	10
5	Основні принципи і прийоми організації наукової праці студентів.	10
6	Роль і задачі науково-дослідної роботи студентів.	10
	Разом	60

* ІНДЗ – до змістового модуля, або в цілому до навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, лекція, бесіда, робота з аналогами; демонстрування, замальовки схем, таблиць). Методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, пізнавальні роботи). Методи контролю і самоконтролю у навчанні (письмовий, тестовий, графічний, самоконтроль і самооцінка у навчанні).

Метод аналізу, метод синтезу, метод порівняння, метод узагальнення, метод конкретизації, метод виділення головного.

5. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

5.1. Критерієм підсумкового оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

A	Студент/ка в повному обсязі опанував матеріал теми. Текст реферату відзначається логічною композиційною побудовою, переконливістю аргументів щодо висловлених положень, чіткістю висновків; висловлено власні думки.
B	Студент/ка в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок. Не всі аспекти отримали ретельного висвітлення, проте висловлені спостереження відзначаються самостійністю думки. Текст відзначається логічною побудовою, чіткістю висновків.
C	Студент/ка в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки. Текст відзначається описовістю, разом з тим містить і певні самостійні спостереження. Висновки викладено не достатньо чітко.
D	Студент/ка не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні зі значними недоліками (малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо). Текст тяжіє до переказу прочитаної літератури, відсутні як елементи аналізу, так і самостійні думки. Тема розкрита, але досить поверхово; основна думка не досить аргументована. Висновки являють собою загальні твердження.
E	Студент/ка в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи тощо).

5.2. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно

Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

5.3. Засоби оцінювання

Питання для підсумкового контролю

1. Форми та рівні пізнання світу.
2. Структура та динаміка знання.
3. Роль істини в процесі пізнання та її рівні.
4. Практика як критерій істини.
5. Специфіка наукового знання.
6. Алгоритм виконання наукового дослідження.
7. Сутність і характеристика етапів дослідження.
8. Актуальність дослідження.
9. Вимоги до теми, мети, об'єкту, предмету, гіпотези та завдань дослідження.
10. Характеристик довідково-інформаційних фондів.
11. Структура класифікації наукових інформаційних документів в системі УДК, ББК та при механізмі автоматизованої системи пошуку.
12. Види літературних джерел.
13. Інформаційні технології пошуку наукових джерел.
14. Правила пошуку інформаційних джерел.
15. Способи зображення інформації.
16. Правила складання бібліографічного опису
17. Послідовність пошуку наукової літератури.
18. Джерела бібліографічної інформації: первинні, вторинні, третинні.
19. Етапи опрацювання наукової літератури.
20. Типи аналізу наукової літератури.
21. Наукова публікація: поняття, структура, основні види.
22. Наукові тези: поняття, структура.
23. Наукова стаття: поняття, структура.
24. Наукова монографія: поняття, структура.
25. Методика підготовки.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Студентам заочної форми навчання необхідно підготувати індивідуальне науково-дослідне завдання. Індивідуальне наукове дослідження базується на тематиці бакалаврської роботи, яке передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних практичних ситуацій.

Роботу виконують самостійно при консультуванні викладачем протягом вивчення предмету у відповідності до графіку навчального процесу, але не пізніше терміну проведення підсумкового контролю з кожного модуля. Оцінка за виконання індивідуального завдання враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни.

Виконуючи завдання студент повинен продемонструвати вміння визначати мету, виділяти задачі, формулювати проблеми та знаходити способи їх розв'язання з використанням знань та умінь, отриманих в процесі вивчення дисципліни.

Оформлюються результати дослідження у вигляді письмової роботи. Презентація індивідуального наукового дослідження відбувається у під час заключних занять у вигляді доповіді за допомогою електронної презентації PowerPoint.

Метою написання індивідуального завдання є:

1. Систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань і практичних навичок студента;
2. Надбання досвіду роботи з літературою та іншими джерелами інформації, вміння узагальнювати та аналізувати наукову інформацію, виробляти власне ставлення до наукової чи практичної проблеми;
3. Вироблення вміння застосовувати інформаційні та комп'ютерні технології для розв'язання прикладних задач;
4. Розвиток навичок оволодіння пакетами статистичного аналізу, іншими спеціалізованими програмними продуктами, що можуть бути корисними;
5. Проведення ґрунтовного аналізу результатів власних досліджень і формування змістовних висновків стосовно якості отриманих результатів.

Етапи виконання індивідуального завдання:

I ЕТАП

1. Вибір теми завдання, обговорення її з викладачем.
2. Визначення актуальності, предмету, об'єкту дослідження та мети роботи.
3. Підбір літератури та джерел інформації відповідно до обраної теми.
4. Дослідження теоретичних засад та ступеню вивченості обраної теми.
5. Збирання даних, необхідних для розкриття обраної теми. Систематизація та структурування даних.

II ЕТАП

1. Обрання методу обробки інформації. Обґрунтування та описання обраного методу.
2. Обробка інформації з описанням ходу виконання, проміжних та остаточних результатів.

3. Інтерпретація результатів.
4. Оформлення роботи (друкований та електронний варіанти).
5. Захист роботи (публікація, презентація).

Вимоги до виконання та оформлення завдання Індивідуальне наукове завдання подається в електронному та друкованому вигляді. Файли з електронної версії та презентацією у форматі для MS Office 2003 подаються на CD.

Обсяг роботи – 25–30 сторінок (не враховуючи списку джерел і додатки). Виконане завдання повинно включати наступне:

1. Титульна сторінка.
2. Анотація (коротко описаний зміст виконаної роботи).
3. Зміст.
4. Вступ (актуальність, об'єкт, предмет дослідження та мета роботи).
5. Основна частина, що складається з двох або більше розділів: перший розділ – теоретичний (з посиланнями на джерела); другий та наступні розділи – практичні, а саме:
  - структуровані дані;
  - обґрунтування методів обробки (формули, алгоритми, методи тощо);
  - поетапне розв'язання поставленої проблеми, що включає обробку зібраних та структурованих даних, з детальним описанням, представленням таблиць, графіків, малюнків, діаграм, прикладів, скріншотів програм, що використовуються, з посиланнями на файли, що додаються;
  - представлення та систематизація результатів.
6. Висновки (відповідно до отриманих результатів).
7. Перелік використаних джерел (оформлений відповідно до стандартів). Кількість – не менше 10 джерел.
8. Додатки (таблиці, малюнки, статті тощо).

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль: проект, презентація, автореферат кваліфікаційної роботи та ін.

Підсумковий контроль – екзамен.

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

7. Рекомендована література

7.1. Фахова (основна)

1. Бесов Л. М. Історія науки і техніки / Л. М. Бесов. – Київ : Корона, 2001. – 51с.
2. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – Київ : ВД «Професіонал», 2007. – 240 с.
3. Макогон Ю. В. Основи наукових досліджень в економіці : навч. посібник / Ю. В. Макогон, В. В. Пилипенко. – Донецьк : Альфа-прес, 2007. – 144 с.
4. Основи наукових досліджень : навч. посібник / [В. С. Марцин, Н. Г. Міценко, О. А. Даниленко та ін.]. – Львів : Ромус-Поліграф, 2002. – 128 с.

5. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посібник / В. Л. Пілюшенко, І. В. Шкрабак, Е. І. Славенко. – Київ : Лібра, 2004. – 344 с.

7.2. Допоміжна

1. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : навч. посібник / В. І. Романчиков. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 254 с.
2. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : Підручник / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – Київ : Знання, 2005. – 309 с.
3. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч. посібник / Г. С. Цехмістрова. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2003. – 240 с.
4. Основи наукових досліджень : навч. посібник / [Я. Я. Чорненький та ін.]. – Київ : ВД «Професіонал», 2006. – 2008 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Сайт Верховної Ради України — www.zakon1.rada.gov.ua
2. Наукова бібліотека ЧНУ - http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&_gl=1*p59khk*_ga*MTUwMjIxMDOzMS4xNzA3NDk2Mjk5*_ga_Q6273NZQ6Z*MTcyNDc4MjQ2MC4yMTguMS4xNzI0Nzg0MzE0LjAuMC4w
3. Фонд ЧНУ - <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/04fondy>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського — www.nbuv.gov.ua
5. Київська центральна бібліотека ім. Лесі Українки — <http://lucl.lucl.kiev.ua>